

Yerel Siyasetin ‘A Priori’ Sınırları Üstüne Kuramsal Bir Tartışma

Tolgahan AYDINER*

Öz: Yerel siyaset çalışmalarında ana akım olarak nitelendirilebilecek çoğulcu yaklaşımlar, yönetim ve siyaseti birbirlerinden ayrı alanlar görerek yerel yönetimleri yerel düzeyde en önemli fail olarak konumlandırmaktadır. Böylece çoğulcu yaklaşımlarca yerel düzeyde gücün elde edilmesi ve yönlendirilmesi yerel siyasetin odağını oluşturmaktadır. Fakat bu odak güç kavramına yaptığı göndermeyle yerel yönetimlere kerameti kendinden menkul bir anlam yüklemektedir. Bu anlamda yerel yönetimlere kural koyucu bir rol verilmekte ve yerel siyasetin kuramsal sınırı yerel yönetimlerin aşkın rolleriyle şekillenmektedir. Bu durumu sınırlandırıcı bulan bu çalışma söz konusu sınırları devletin yeniden ölçeklenmesi, glokalleşme ve yeni kentsel siyaset tartışmalarıyla aşmaya çalışmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel yönetimler, devletin yeniden ölçeklenmesi, yeni kentsel siyaset, çoğulcu yaklaşımlar, glokalleşme

A Theoretical Discussion On Local Politics’ ‘A Priori’ Borders

Abstract: The pluralist approaches –the mainstream account in the local politics studies– which relies on separation of polity and politics put the local governments as the most important agent at the local level. Thus, in the context of pluralist approaches, the acquisition and orientation of power at the local level constitutes the focus of local politics. However, this focal point gives a self-imposed meaning to the local governments in the concept of power. In this sense, a rule-making role is given to the local governments and the theoretical limit of local politics is shaped by the overarching role of those agents. This study tries to overcome the mentioned borders with state rescaling, glocalization and new urban politics debates.

Keywords: Local governments, state rescaling, new urban politics, pluralist approaches, glocalization.

* Araş. Gör., Pamukkale Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Siyaset ve Sosyal Bilimler ABD, Kınıklı Kampüsü, 20160, Pamukkale/Denizli/Türkiye.

Makale gönderim tarihi: 30.10.2017

Makale kabul tarihi: 03.05.2018

Başlarken

Yerel siyaset farklı birçok disiplinden katkı alarak şekillenmiştir. Siyaseti ilgilendiren her konunun yerel olduğuna dair (Trounstine, 2009) çıkarımlar da yerel siyasetin odağının siyaset bilimi içerisindeki yerini göstermek adına önemli bir başlangıçtır. Genel anlamıyla yerel siyaset, yerel düzeyde karar alma (John, 2009: 17) ve kolektif tüketim (Castells, 1978) süreçleriyle ilgilenen ve odağını karar alma süreçleriyle genişleten (Dunleavy, 1980: 2) bir disiplin olarak nitelendirilebilir. Karar almanın kenti ilgilendiren süreçlerdeki öneminden hareketle de yerel yönetim failleri bu çalışmalarda önemli bir yer tutmuştur. Bu önem iki başlıkta ve ön kabulde sınıflandırılabilir. Öncelikle atanmış ve seçilmiş faillerden oluşan yerel yönetim kurumları, yerel kamusal hizmetlerin sunumunda en etkin birimdir. Bu önemden hareketle de hem atanmış hem de seçilmiş failler yerel meclisler kanalıyla o kenti ilgilendiren kararların alınmasında ve alınan kararların yürütülmesinde rol oynarlar. İkinci bağlamda da yerel halk bu karar alma faaliyetlerine bazı farklı kanallarla¹ etki etmektedir. Böylelikle karar alma, yatay düzeyde atanmış ve seçilmişlerle ya da daha dikey düzeyde vatandaşlarla yerel yönetim failleri arasında bağlantısal bir ilişki oluşturmaktadır. Bir başka ifadeyle klasik anlamıyla kent yönetimlerine ya da yerel yönetimlere bir yandan yerel toplulukların idaresini ve bu toplulukların demokratik katılımlarını gerçekleştirmeleri için siyasi zemin yaratma diğer yandan da yerel kamusal hizmet sunumunun ve kent siyasalarının² yürütülmesinin de başat aktörü olma anlamı yüklenmiştir (Le Gales, 2011: 748). Bu durum, yerel siyaset çalışmaları içerisinde ‘yerel yönetim’ kurumlarını farklı bir noktaya erdirmiş ve yerel yönetimleri yerel siyaset çalışmalarının ana unsuru haline getirmiştir. Örneğin Saunders (2006), yerel siyaset analizlerini büyük ölçüde İngiliz yerel yönetimleri üstüne şekillendirmiş ve farklı yerel yönetim kademeleri arasındaki ilişkileri yerel siyasetin odak noktasına oturtmuştur. Pahl da (1975), benzer bir yaklaşımda bulunarak kent yöneticiliği kavramı üstünde durmuş ve yerel düzeyde kaynakların dağıtılması ve bölüşülmesinde söz konusu kurumların ve kent yöneticilerinin etkili olduğu görüşünü savunmuştur.

¹ Ülkelerin yönetim biçimleri arasındaki farka istinaden bu durum değişmektedir.

² Çalışma boyunca siyasa (*policy*) kavramı kentsel düzeyde uzun vadeli planların yürütülmesi anlamında izlenmesi gereken yol, yöntem ve program (Palonen, 2003: 175) anlamında kullanılmıştır. Fakat siyasa, kavramın kendisine atfedilen nitelikler neticesinde bir süreklilik içerse de, tarihsel süreçte siyasaların değişmeden devam ettiğini söylemek olanaklı değildir. Dolayısıyla süreklilikten ziyade kırılmalar da siyasa süreçlere içkindir (Palonen, 2003: 176). Yeni kentsel koalisyonlar, yeni kentsel ekonomik politikalar, yeni kent girişimciliği gibi birçok konu kentsel siyasaların yeniden ölçeklenmesiyle yeni kentsel siyasa (*new urban policy*) (Swyngedouw, Moualart ve Rodriguez, 2002) bağlamında değerlendirilebilir. Bu çalışmada da kentsel siyasa büyük ölçüde kentsel kamusal hizmetlerin yürütülmesinin yöntemi şeklinde - kavrama için olan kırılma ve neoliberal yeniden yapılanma süreçleri ihmal edilmeden - kullanılmıştır. Bir başka ifadeyle sermaye birikim koşullarının ulus devletin kapitalist niteliğine göre değişmesi yerelliklerin devlet aygıtı tarafından konumlanmalarını etkilemiş ve işlevsel olarak Fordist dönemde merkezi devletin yereldeki uzantısı olarak kabul edilen yerel yönetimler kentsel siyasaların temel yürütücüsü konumunda olmuştur. Fakat yerelliklerin kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesiyle işlevselliği de değişmiş ve kentsel siyasaların planlanması/uygulanmasında piyasa aktörleri önemli roller üstlenmiştir.

Yerel yönetimlerin karar alma süreçlerindeki etkilerinin, yerel siyaset çalışmalarında baskın olması, önemli ölçüde topluluk gücü yaklaşımının literatürdeki baskın etkisiyle oluşmuştur. Topluluk gücü yaklaşımı genel hatlarıyla kuramsal altyapısı karar alma süreçlerinde adeta yerel hükümet³ olarak konumlandırılan yerel yönetim kurumlarının bilinçli ve kesin bir amaç taşıyarak mekânı şekillendirdiği gerçeğine dayanmakta ve bu noktadan hareketle de gücün kent düzeyinde dağılımını anlamak adına kentleri kimin yönettiği sorusuna önem atfetmektedir (Bayırbağ, 2006: 53; Harding, 2009: 29 – 30). Böylelikle söz konusu yaklaşım siyaseti (politics) kent çalışmalarının odak noktasına oturtmuştur. Bu durumun ilk ve doğal sonucu da yönetim (*polity*)⁴ ile siyaset (*politics*) arasında varsayılan ayırımıdır. Söz konusu iki kavram arasında bir ayırım olduğu iddiasıyla yola çıkan yerel siyaset çalışmaları, siyaset ile yönetimin ayrı alanlar olduğunu ve buna bağlı olarak Imbroscio'nun ifadesiyle (Ward vd, 2011: 866), siyaseti daha değişken ve geçici olarak tanımlayarak, yapısal ekonomik ilişkilerin siyasal olanı etkilemesindeki gerçeği göz ardı etmektedir.

Üstünde durulması gereken bir diğer önemli konu da yerel yönetimler ve demokrasi ile kurulan doğal ilişki ve bunu bir ideolojik gerçeklik olarak lanse eden (Ward vd, 2011: 866) yaklaşımlardır. Bu yaklaşımlar yerel yönetimlerin ka-

³ Burada yerel yönetim kavramı yerine yerel hükümet kavramına atıf yapılmasının temel nedeni, yerel yönetim kuramları içinde topluluk gücü yaklaşımının büyük ölçüde çoğulcu niteliğiyle ilişkilidir. Çoğulcu yaklaşıma göre devlet, -yönetsel gücünü kullanarak- kendi başına karar veren bir aygıt değildir. Tersine güç, yerel düzeyde farklı gruplar etrafında paylaşılmakta ve yerel düzeydeki devlet politikalarının oluşumunda bahsi geçen yerel toplulukların pazarlık yapma girişimleri etkili olmaktadır (Şengül, 2009a). Bu durumu destekleyici nitelikte AB.D.'de yerel yönetimler büyük ölçüde merkezi yönetimden özerk ve adeta ayrı bir hükümet (*government*) konumunda işlev görmektedir (Gül, 2013). Bir başka ifadeyle Anglo-Sakson devlet geleneğine denk düşen bu yaklaşımda, yerel olan devlet iktidarının yerelleşmesi bağlamında idari vesayet dışı bir aygıt olarak somutlaşmakta (Tekeli, 2009: 253) ve devletin hukuksal zeminin merkezîyetçi olarak kavrandığı üniter devlet modellerinden farklılaşmaktadır (Karahanoğulları, 2004: 24). İki yaklaşım bağlamında burada yerel hükümet (local government) kavramı tercih edilmiştir.

⁴ Burada *polity* kavramı toplulukların kendini kurumsal bağlamda örgütlemesi anlamında kullanılmıştır (Akbulut, 2014: 17). Kurumsal bağlamda örgütlemenin karşılığı da siyasal bir aygıt olan devletin yönetim şeklini ve yönetsel (bürokrasi) kurumlarını kapsamaktadır. *Polity* kavramının içerdiği 'yönetim' liberal bireyci ya da devlet merkezli yaklaşımlarca (Yalman, 2012) kullanıldığı şekliyle devletin ve devletin yönetim biçiminin soyut ilişkiler bağlamında ana akım yazın tarafından kavramsallaştırmasıyla ilişkilidir. Aslında bu kullanımın Wilson'ın siyaset – yönetim zıtlığı/farklılığı tartışmalarıyla da benzer bir yönü bulunmaktadır. Wilson'a göre siyasetin, devletin işleyişinde yol açtığı yozlaşma biçimleri (rüşvet, kollamacılık, vb.) yansız ve tarafsız devlet yönetimi için bir engel teşkil etmektedir (Akbulut, 2005: 82). Bu sorunu aşmaya yönelik şekilde yönetim, nesnel bir zeminde, devletin kendi işleyişini sürekli hale getirecek tarafsız bir kavram olarak konumlanmıştır. Hatta Wilson'ın (1961) meşhur makalesinin Türkçe'ye yönetimin değil de 'İdarenin İncelenmesi' olarak çevrilmesi de aslında yönetim kavramına nasıl bir nitelik atfedildiği hakkında önemli bir ipucu vermektedir. Siyaset – yönetim arasında Wilsoncu yaklaşım açısından bir zıtlık mı yoksa ayrılık mı olduğuna dair ayrıntılı tartışma için Akbulut (2005) incelenebilir.

rar alma organlarını (belediye meclisleri, il özel yönetim meclisleri, vb.) demokratik katılım mekanizmalarının bir aracı olarak tanımlamakta ve yerel düzeyde siyasa üretme sürecine kendi seçtiği temsilcilerle ‘temsil hakkı’ kazanan vatandaşların dolaylı yoldan da olsa bu sürece etki edeceğini belirtmektedir. Diğer yandan yerel yönetimlerin demokratik kurumlar olarak, siyasal katılıma ön ayak olacak birimler olduğu ve yerel bazda seçilmişlerin oluşturacağı bir birimin hem etkililik hem de etkinlik açısından yerelde hizmet sunumunda daha faydalı olacağı görüşü de yerel yönetim ve demokrasi arasında kurulan ilişki açısından önem taşımaktadır (Andrew ve Goldsmith, 1998: 107 – 108). Böylelikle, karar almaya bağlı olarak yerel düzeyde siyasa üretmesi beklenen failerin belirlenmesi ve bir siyasal katılıma pratiği olarak yerel seçimler arasında doğrusal bir ilişki kurulmaktadır. Yerel seçimler bu öngörü bağlamında bir demokratik katılım mekanizması olarak düşünülmekte ve temsili demokrasinin yerel düzeyde yürürlükte olmasıyla yerel seçimlerin demokratik bir ortam sağladığı iddia edilmektedir (Stone, 2009: 258). Diğer yandan yerel seçimlerin sadece yerel düzeyi ilgilendiren bir gerçeklik olarak algılanması da seçmen ve oy verme davranışını yerel siyaset açısından önemli kılmaktadır. Böylelikle seçmen davranışı da çalışmanın uygulandığı kenti bölgelere ve ideolojilere göre ayırmakta (Cox, 1968) ve yerel yönetimlerin idari sınırları seçmen davranışının da sınırını oluşturmaktadır.

Yerel yönetimleri yerel siyasetin odağına oturtan çalışmaların bir kısmı da yerel yönetimlerin güçlendirilmesini fakat bunun yanında yerel yönetimlerin merkezi yönetimin sıradan bir uzantısı olarak kavranmaması gerektiğini savunan çalışmalardan oluşmaktadır. Bu görüşün temel dinamiği de yerel yönetişim tartışmalarıdır. Yerel yönetişim en genel anlamda yerel düzeyde karar alma ve hizmet sunumunda yerel yönetimlerin tek başına söz sahibi olmasını eleştirerek, farklı aktörlerin de söz konusu alanlara müdahil olması gerektiğini savunmaktadır (Pratchett ve Wilson, 1996: 2 - 3). Bu bağlamda yerel yönetişim kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında yerel düzeyde karar alma ve hizmet sunumunda ortaklaşa yönetimi içeren bir kavramdır. Yerel yönetişimi idealize eden çalışmalarda da merkez ile yerel arasında doğal bir karşıtlık olduğu da iddia edilmektedir. Böyle bir ayrım yukarıda da belirtildiği şekliyle yerel yönetimlerin demokrasi okulu (Güler, 2013) olarak algılanmasından kaynaklanmaktadır. Söz konusu durumda da merkezi idarenin yereldeki tahakkümünü kıracak yönetim şeklinin âdem-i merkeziyetçilik olduğu belirtilmektedir. Âdem-i merkezi yerel yönetim anlayışı, vatandaşların bilinçli bir şekilde yönetime katılmasını, kendi yerel gereksinimlerini yönetsel bağlamda ifade edebilmesini ve böylelikle yurttaşların çoğulcu şekilde demokratik örgütlenmeyi sağlayabilmesini içeren bir kavramdır (Yetiş, 2006: 291 – 292).

Bu çalışma yerel yönetimleri yerel siyasetin odağına alan çalışmaları gerekli, fakat odak ve başlangıç noktasının sadece yerel yönetimler olmasını yerel

siyaset çalışmaları açısından aşkınsal bulmaktadır. Bu sınırlama da yerel yönetimlere Weberyan bir temelde kerameti kendinden menkul bir güç atfedilmesinden kaynaklanmaktadır. Öyle ki, yerel yönetimlerin temel inceleme nesnesi kabul edildiği çalışmaların çoğunluğu devlet kavramlaştırmasını ulus devlet üzerine kurmakta lakin ulus devletin kapitalist niteliğini göz ardı etmektedir (Bayırbağ, 2006: 51). Böylece yerel yönetimlere işlevsel olmaktan çok kural koyucu bir anlam yüklenmektedir. Bu kural koyucu anlam neticesinde de yerele merkezden ayrı bir ontoloji yüklenerek (Bayırbağ, 2006) merkez ile yerelin doğal bir karşıtıya sahip olduğuna dair hayli normatif bir gerçeklik kabul edilmektedir (Güler, 1993: 91). Hâlbuki tarihsel bağlamda devletin kapitalist merkezileşmesi (Akbulut, 2014: 30 – 31), kapitalist üretim yollarının bir tamamlayıcısı olarak, ülkelerin kapitalistleşme süreçlerinde farklılıklar olsa da benzer yollarla bir kapitalist toplumsal gerçeklik inşasıyla oluşmuştur. Yerel yönetim birimleri de bu kapitalist merkezileşme sürecinin tamamlayıcısı (Akbulut, 2007: 8) olarak konumlanmaktadır. Bu tamamlayıcılık devletin mekânsal stratejileri ve projelerine (Brenner, 2004) bağlı olarak tarihsel süreçte sermaye birikim stratejilerinin işlevine göre şekillenmiştir. Bir başka ifadeyle yerel yönetimlerin işlevselliği kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesine bağlı olarak şekillendiği için, yerel yönetimleri bu ilişkilerden bağımsız ele almak yerel siyasetin sınırlarını daraltmaktadır.

Diğer yandan yerel yönetimlere topluluk gücü yaklaşımına bağlı olarak demokrasiyi güçlendirecekleri inancına bağlı olarak olumlu bir rol atfedilmesi de ana akım çalışmalarda tarih dışı bir gerçeklikle ele alınmaktadır. Bu tarih dışılık yerel yönetimlerin yerel siyaseti etkilemedeki ve şekillendirmedeki rolünü statik biçimde değerlendirmektedir. Öyle ki, 1950'li ve 1960'lı yıllarda A.B.D. özelinde kuramsal temellerini atan çalışmaların (Dahl, 2005; Hunter, 1953) kuramsal ön kabulleri değişmez olarak ele alınmakta ve temsil, katılım, hizmet sunumu gibi yerel yönetimlerin varlık nedeni sayılan kavramlara zaman dışı bir üstünlük verilmektedir (Bayırbağ, 2006: 53). Bu üstünlük, kuramsal bir körlük yaratarak yerel siyasetin tarihsel bağlamda nasıl değiştiğinin ve siyaset yapma biçimlerinin yerel düzeyde nasıl evrildiğinin anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Diğer yandan, bu kuramsal körlük, Kıta Avrupası ve A.B.D'de oluşan yerel yönetimleri farklı ülkelerin yerel yönetim anlayışlarıyla kıyaslamakta ve böylelikle başat kabul edilen yerel yönetim geleneklerine göre ülkeleri sınıflandırmaktadır. Bu bağlamda ana akım çalışmaların bir kısmında Batılı olmayan ülkelerin kendi tarihsel gerçekleri görece göz ardı edilmekte ve söz konusu ülkelerin yerel yönetim gelenekleri başat konumda bulunan ülkelerin geleneklerine uydurulmaya çalışılmaktadır (Güler, 1993). Bu kıyaslama esnasında da Batılı olmayan ülkelerin şablona uymayan özellikleri değerlendirme dışı kalmaktadır. Bu durumun bir *ideametric* (ölçücülük) (Akbulut, 2006) sorunu yarattığı söylenebilir.

Bir başka önemli husus da yerel yönetimlerin coğrafi anlamda ölçekle-

rinin sınırlayıcılığı üzerinedir. Yerel yönetimlerin devletin topraksal (territorial) örgütlenmesi bağlamında, doğal bir durum olarak, bazı yönetsel sınırlara sahip olması, yerel siyasetin odak noktasının da bu sınırlar dâhilinde çizilmesine sebep olmaktadır. Hayli Kartezyen bulduğumuz bu çalışmalar, bir yönetsel sınırın bitişi ve diğer bir yönetsel sınırın başlayışını başat kabul ettiğinde, ekonomik ve toplumsal gerçeklikleri çalışmaya dâhil edememe sorunu yaşayabilmektedir. Bir başka ifadeyle, kır – kent ayrımı gibi yapay kavramlar, yerel siyasetin odağını yerel yönetimler bağlamında sınırlandırmaktadır. Yönetsel sınırın kent/kır, metropoliten belediye/ilçe belediye bağlamında ele alınması ve yerel siyaseti ilgilendiren herhangi bir çalışmanın da bu bağlama oturtulması, ekonomik ve toplumsal gerçekliklerin de sanki bu sınırlarla oluştuğuna dair görece dar ve sınırlandırıcı bir sonuca varılmasına neden olma potansiyeline sahiptir.

Bu çalışma, hatları belirtilen sınırları aşmak adına bazı önermelerde bulunacaktır. Bu önermeler belli bir teorik arka plana dayandırılmadan fakat eklektizme de kaçmadan devletin yeniden ölçeklenmesi, glokallaşma ve yeni kent-sel siyaset başlıklarıyla şekillenmiştir. Daha sonra yerelin ve yönetselin mutlak anlamları sorgulanmıştır. Çalışmanın herhangi bir şekilde kural koyucu amacı bulunmamaktadır. Çalışmanın temel amacı yerel yönetimleri yerel siyasetin odağından, yukarıdaki belirtilen nedenlerden ötürü, ana akım düşünce bağlamından çıkarmaya çalışmaktır. Fakat yerel yönetimlerin yerel siyaset çalışmalarındaki önemini reddetmek de olanaklı değildir. Bu bağlamda söz konusu başlıklar düzeyinde yerel yönetimleri yeniden okumayı anlamlı kılabilmek çalışmanın ikincil amacını oluşturmaktadır.

Kapitalist Devletin Yeniden Ölçeklenmesi ve Glokalleşme Tartışmaları

Devletin yeniden ölçeklenmesini konu alan geniş bir literatür bulunmaktadır (Brenner, 1998; 2000; 2001; 2004; Cox, 2009; Swyngedouw, 1997a; 1997b; 2004). Söz konusu literatürün ayrıntılı olarak tartışılması çalışmanın ana odağı dışındadır. Burada önemli olan nokta kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesi sorunsalının yerel siyaset açısından ne anlam ifade ettiğini ortaya çıkarmaktır. Her ne kadar çalışmanın temel amacı kapitalist devlet tartışmalarının ayrıntılı bir analizini ortaya koymak olmasa da yerel yönetimlere ana akım yazın tarafından atfedilen rolü belirlemek adına devletin nasıl kavramsallaştırılması gerektiğini belirtmek bu noktada önem kazanmaktadır. Bu bağlamda kapitalist devlet tartışmalarında Yalman'ın (2012) liberal bireyci⁵ ve devlet merkezli olarak tanımladığı iki devlet formundan da farklı bir tanımlamaya ihtiyaç bulunmaktadır. Devlet tartışmalarına getirilen ana akım yaklaşımlardan ilki olan liberal bireycilik, devletin nasıl tanımlanması gerektiği sorusuna net bir yanıt verme niyetinden kaçınmakta;

⁵ Liberal bireyci ifadesindeki 'bireyciliğin' nasıl bir anlamda kullanıldığının izahı için Yalman (2012) ince-
nebilir.

diğer yandan tarihsel süreçlerden bağımsız, 'yapay' olarak adlandırılan bireyle-
rin eylemleriyle oluştuğu iddia edilen ve herhangi bir stratejinin ürünü olmayan
'devlet' kavramı üstünde yoğunlaşmaktadır (Yalman, 2012: 70 – 71). Ayrıntıları
yine bu tartışmanın amacını aşsa da liberal bağlamda kavramsallaştırılan 'dev-
let', hem gerçek hem de tarih dışı, toplumsal normlardan ve ilişkilerden bağımsız
ve sadece rasyonel olarak konumlandırılan bireyin amaçlarına uygun bir kavram
olarak ortaya çıkmaktadır (Yalman, 2012: 75). Devlet merkezli yaklaşımlarsa,
Weberyan bir tutumla, devleti 'bağımsız değişken' olarak algılamakta ve devlete
kural koyucu nitelik atfederek devleti kendi özsel çıkarlarını uygulama gücüne
sahip bir özne olarak kavramsallaştırılmaktadır (Yalman, 2012: 77). Böylelikle
her iki yaklaşım kendi kavramsal ön kabullerindeki farklılıklarına rağmen,
toplumsal üretim ilişkilerini, devlet kavramını izah etme hususunda dışlayıcı bir
ortaklık zemininde buluşturmaktadır (Yalman, 2012: 79). Diğer yandan her iki
yaklaşımı temel alan devlet tartışmaları, siyaset ile ekonomi arasında ontolojik
bir ayrım olduğunu varsaymakta (Bayırbağ, 2006: 51) ve devletin dışsal ilişkiler
vasıtasıyla var olduğu sonucunu çıkarmaktadır (Yalman, 2012: 82). Aslında bu
tutum, ana akım yerel siyaset yazınının bir sorunu olarak kavramsallaştırdığımız,
yerel yönetimlere kural koyucu roller atfetmenin de temelini oluşturmaktadır. Bu
çalışmanın kapitalist devleti ya da bir başka ifadeyle devletin kapitalist niteliğini
vurgulama gayreti bu sorunu aşma amacı taşımaktadır. Kapitalist devlet ya da
devleti kapitalist karakteriyle izah eden araçsal ve yapısal iki temel görüş⁶ bu-
lunmaktadır (Jessop, 2005: 44). İki görüş arasındaki farkların tartışması da yine
bu metnin amacını aşan bir büyüklük taşımaktadır. Burada çalışma açısından
önemli olan kısım toplumsal üretim ilişkilerinin devletin oluşumunda ne tür bir
öneme sahip olduğuna ilişkindir. Bu bağlamda ilk izahat devletin kapitalist nite-
liğinin emek süreçlerine olan etkileri ve sınıf mücadeleleri arasında devletin nasıl
bir konum aldığına açıklanmasına ilişkindir (Jessop, 2005: 57). Liberal bireyci
ve devlet merkezli yaklaşımlardan farklı olarak devletin kapitalist niteliğine vur-
gu yapan yaklaşımlar devleti toplumsal üretim ilişkilerinin ürünü bir kavram ola-
rak tanımlamaktadır (Yalman, 2012: 79). Devletin toplumsal üretim ilişkilerinin
ürünü olduğuna dair açıklamadaki en önemli husus, sermaye birikim süreçlerinde
devletin üstlendiği rolle ilişkilidir. Sermaye birikiminin koşullarını maksimum
düzeyde tutmak için çeşitli roller üstlenen devlet, birikim koşullarını garanti
etme işlevini de yerine getirmek zorunda kalmasından dolayı, farklı müdahale
biçimlerinin de uygulayıcısı konumunda bulunmaktadır (Jessop, 2005: 57). Diğer
yandan sermaye birikimini olgunlaştıracak koşulları inşa etme noktasında devlet,
yasal ve yönetsel müdahale biçimleri almaktadır. Devlet sermaye birikiminin du-
rumuna göre yürütme ve yasama gücü arasındaki dengeyi sermaye birikiminin
lehine olacak şekilde yeniden dizayn etmektedir. Yasama ve yürütme arasındaki
dengenin devletin müdahale biçimini zayıflatma ve güçlendirme eğilimi taşıdı-

⁶ Bu iki yaklaşıma ek olarak üçüncü bir açıklama da Jessop'ın stratejik ilişkisel yaklaşımıdır (Özkazanç, 2017: 151).

ğını da belirtmekte fayda bulunmaktadır (Jessop, 2005: 58). Bir başka ifadeyle, emek gücü ve sermaye arasındaki ilişkiler sermaye birikiminin lehine olacak şekilde kapitalist devlet tarafından farklı müdahale biçimleriyle yeniden üretilmektedir. Böylelikle devlet iktidarı, sınıflar arası gerilimlerde ve mücadelelerde taraflı bir tutum sergilemektedir (Jessop, 2005: 126). Devletin toplumsal üretim ilişkilerinin bir sonucu olması gerçekliği de işte bu noktada ortaya çıkmaktadır. Kapitalist devlet tartışmalarında yapısalcı konumda bulunan bu tartışma, devletin kapitalist ilişkilerin ya da sınıflar arası gerilimin basit bir ürünü olmasından ziyade, devlet ya da devlet iktidarı içinde mücadelede bulunan toplumsal güçlerin bir ürünü olduğu çıkarımında bulunmaktadır (Jessop, 2005: 125). Dolayısıyla liberal bireyci ve devlet merkezli yaklaşımlarda kavramsallaştırıldığı şekliyle devletin -kendine ait kurumlarının toplam bütünlüğüyle açıklanacak- 'verili' bir gerçekliği yoktur (Şengül, 2009b: 185). Devletin yasal, yönetsel ve mali normlar etrafında şekillenmesi, devletin bu normlar etrafında verili bir aygıt ya da iktidar biçimi olarak konumlanması sonucuna da varmamaktadır (Jessop, 2005: 144). Söz konusu normlar maddi gerçekliğin önemli bağlamlarını oluştursalar da 'devlet' bu normların tarafsız öznesi konumunda değildir. Aksine devlet, kapitalist sistem içerisinde tarafgir şekilde sermaye birikim koşullarını üretmek ve olgunlaştırmak hususunda önemli işlevler üstlenmektedir. Bu bağlamda kapitalist devlet, önceki devlet formlarından farklı olarak, devlet müdahalesinin etkinliği ve örgütlülüğü açısından stratejik seçici (strategic selectivity) bir karaktere sahiptir (Jessop, 2002: 37). Bir başka ifadeyle, kapitalist devlet, iktidarın bilinçli öznesi ya da toplumsal ilişkilerden bağımsız hareket eden bir aygıt değildir; tersine kapitalist devletin farklı sınıflar arasındaki güç çatışmaları ve çatışmaların dengelendiği maddi yoğunlaşma alanı olması (Hirsch, 2011: 61 – 69), devletin sermaye birikim koşullarına uygun müdahale biçimleri almasını sağlamaktadır. Bunun için kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesine atıf yapan literatür, neoliberalizmin baskın bir devlet formu olduğu dönemde yerelliklerin artan önemini açıklaması adına önemlidir (Bayırbağ, 2006). Yerelliklerin küresel ilişkiler bağlamında yükselişi de şüphesiz kentler yoluyla olmuş ve kentlerin devletin yeniden ölçeklenmesi sürecinde etkin birer fail olmasıyla da yerel siyasete etki eden aktörlerin işlevi de dönüşmüştür.

Devlet aygıtı bazı ölçeksel görünümlere sahiptir ve bu ölçeksel görünümler belli tarihsel süreçlerde ve siyasal çelişkilerde devlet aygıtına etki etmeye çalışan güçlerin ürünü olarak oluşmaktadır (Brenner, 2004). Söz konusu ölçeksel görünümler kapitalizmin eşitsiz gelişmesi sonucunda da bazı krizlerle karşılaşma potansiyeline sahiptir. Şayet devlet aygıtının mekânsal ve stratejik seçiciliği herhangi bir krizle karşılaşırsa bu durum devletin mekânsal projeleri ve stratejilerinin de (Brenner, 2004: 116) zayıflamasına neden olacak ve böylelikle bir birikim ya da siyasal meşruiyet krizi ortaya çıkabilecektir (Park, 2013). İşte ölçek yaklaşımı bu noktada devletin ölçeksel görünümlerinin yeniden

yapılabileceğini vurgulayarak kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesiyle hem mevcut ölçeklerin yeniden dönüştüğü hem de yeni ölçeklerin yaratıldığı vurgusu yapmaktadır (Bayırbağ, 2007: 21 – 23). Böylelikle devletin yeniden ölçeklenmesiyle toplumsal bağlamda yaratılan hiyerarşiler de dönüşmüş ve neoliberal dönemde hareket alanı daha da genişleyen sermaye yereli uğrak noktası haline getirmiştir (Peck ve Tickell, 1994: 304). Ölçek yaklaşımıyla ilgili üstünde durulması gereken bir diğer önemli nokta da ölçeklerin tarihsel süreçte inşa edildiği ve ekonomik/siyasal/toplumsal yapıların da verili olmadığıdır (Swyngedouw, 1997b). Bu verili olmama ön kabulü ölçek yaklaşımını bir başlangıç olarak almakta (Bayırbağ, 2006) ve böylelikle ölçeği tarihsel süreç içerisinde yaratılan ve dönüşen bir gerçeklik olarak tanımlamaktadır.

Yerelliklerin ve kentlerin neoliberal dönemde sermayenin uğrak alanı olmalarının devletin mekânsal projeleri ve stratejilerinde dönüşüm yarattığı yukarıda belirtilmişti. Devletin mekânsal stratejilerinde yaşanan dönüşüm, Keynesci ya da kalkınmacı devlet formlarının baskın olduğu dönemdeki yerel anlayışının değişmesini ve kentlerin ekonomik kalkınmanın dinamosu haline gelmesini simgelemektedir. Devletin mekânsal projelerinde yaşanan dönüşüm ise daha çok devletin kurumsal düzeyinde yaşanan dönüşümleri ifade etmekte ve devletin kurumsal yapısının, artık kentlerin rekabetçi ve yarışmacı niteliklerini ön plana çıkararak ve bunu destekleyecek şekilde dönüşmesini simgelemektedir (Brenner, 2004: 116). Böylelikle yerel yönetim birimleri bu yeniden ölçeklenme stratejisinde önceki döneme kıyasla görece daha da esneyerek söz sahibi olduğu kentin daha da yarışmacı görünüm kazanması konusunda yeni stratejiler geliştirmektedir.

Devletin yeniden ölçeklenmesi noktasında üstünde durulması gereken bir diğer önemli kavram da glokalleşmedir (Cox, 2009; Peck ve Tickell, 1994; Swyngedouw, 1992, 1997, 2000, 2004). Çünkü devlet formunun ölçeksel görünümünde yaşanan dönüşümler hem ulus-altı hem de ulus-üstü bazı aktörlerin devlet aygıtıyla kurduğu ilişkileri neoliberal dönemde yoğunlaştırmıştır. Bu kurulan ilişki neticesinde de endüstriyel finans piyasaları 'küresel yerelleşmiş' (Cox, 2009: 109; Swyngedouw, 1997b: 156), küresel akışkanlığı daha da artan sermaye yerele olan bağımlılığını arttırmış ve bu durum yerellikler arası rekabetçiliğin artmasıyla sonuçlanmıştır (Cox, 2009: 110). Böylelikle yerel bağımlılığı olgunlaşan sermaye, küresel rekabet için yarışmacı kentlere ihtiyaç duymakta ve devletin düzenleyici gücü bu noktada daha da âdem-i merkezileşerek kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında oluşturulan ortaklıklar artmaktadır (Cox, 2009: 111; Swyngedouw, 1997b: 158).

Kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesi ve bu literatür bağlamında glokalleşme literatürünün yerel siyasetin sınırlarını genişletme hususunda bazı işlevsellikleri olduğu söylenebilir. Bu işlevselliklerin başında ulus devletin kapi-

talist niteliğine ve bu niteliğin dönüşümüne yapılan vurgu gelmektedir. Öyle ki, Keynesci refah ulus devletinin Fordist birikim rejimi yüksek düzeyde devlet müdahalesi içermektedir. Söz konusu devlet müdahalesi devletin düzenleyici mantığı çerçevesinde olgunlaşmış ve istikrarlı ekonomik büyümenin mekânsal olarak da ülke bütününde (*territorial*) eşit biçimde dağıtılması amacıyla emek piyasası başta olmak üzere devlet birçok alanda garantör ve yönlendirici rol üstlenmiştir (Jessop, 2002). Fakat kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesiyle -yukarıda da ifade edildiği gibi- neoliberal devlet kentlerin işlevselliklerini yeniden inşa etmiştir. Bu bağlamda küyerelleşme devletin mekânsal stratejisi biçimine dönüşmüş, Fordist dönemin aksi yönünde kentler küresel akışlara daha açık hale gelmiş ve devletin stratejik seçici (Jessop, 2002: 37) özelliği de dikkate alındığında ulus altı düzeydeki tüm faillerin ekonomik kapasitelerini arttırmada kapitalist devlet uzlaştırıcı bir pozisyon almıştır (Brenner, 2003). Böylelikle yeniden ölçeklenme literatürü, bir çözümleme aracı olarak yukarıda tartışıldığı şekliyle devletin kapitalist niteliğini dikkate alarak çıkarımlar üretmektedir. Bir başka ifadeyle, devletin kapitalist niteliği ile yerelliklerin dönüşümü ve yükselişi arasında bir bağın bulunduğu ve yerelliklerin neoliberal dönemde artan öneminin devletin kapitalist doğasından bağımsız düşünülemeyeceği savı (Swyngedouw, 1997b: 152) bu çarışmanın önemli bir bağlamını oluşturmaktadır.

Brenner'ın çoğul anlamda kullandığı ölçek siyaseti kavramı da yerel siyasetin faillerinin dönüşümünü anlamak adına işlevsel bir role sahiptir. Brenner'a (2001: 599 - 600) göre toplumsal olarak inşa edilen ölçekler çoğul anlamıyla hiyerarşilerin ve mevcut düzenlemelerin yeniden yapılandırılması anlamına gelmektedir. Böylelikle farklı mücadele ve gerilimlerin arenası olan kentlerde, farklı failler kendi aralarında ve ulusal/ulusüstü faillerle de yeni ilişkiler kurmakta kalarak kendi işlevselliklerini dönüştürmektedir. Bir başka önemli husus da küreselleşmenin kavranışıyla ilgilidir. Ana akım yazında küreselleşmeye yüklenen hayli olumlu anlam neticesinde yerel faillerin küreselleşme süreciyle birlikte daha görünür olmaları yerelin demokrasi ve sivil toplumla daha yakın bir ilişki kurduğu inancına dayanmaktadır (Bayırbağ, 2006: 53). Böylelikle küreselleşme ana akım yazın tarafından hem olumlanmakta hem de kaçınılmaz bir son olarak lanse edilmektedir. Bu duruma bağlı olarak da küreselleşme ile yerelleşme arasında var olduğuna inanılan kuvvetli rabitanın da küreselleşme ile yerelleşmenin at başı gitmesinden kaynaklandığı iddiası bulunmaktadır. Fakat yukarıda belirtildiği üzere glokalleşme kavramı Swyngedouw (1997a) açısından ulus-üstü ve ulus-altı ölçeksel kaymaları ifade etmektedir. Bu ölçeksel kaymalar kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesi bağlamında anlam kazanmaktadır.

Ölçek yaklaşımı, özet olarak, yerelin keskin ve belirlenmiş lineer sınırları olmadığını ve yereli anlamlı kılan görünümün yerel dışı faillerin konumuyla anlam kazandığını belirtmektedir. Böylelikle, aslında yerel düzeyde inşa edildiği

düşünülen siyasal ilişkiler bölgesel, ulusal ve küresel birçok çatışma ve gerilimin ürünüdür. Bu noktada yerel siyaset bu gerilim ve mücadeleler sonucunda anlam kazanmaktadır. Bir başka ifadeyle, yerel siyasetin doğası yereli aşan birçok ekonomik ve siyasal ölçeğin etkisiyle anlaşılır hale gelebilir (Bayırbağ, 2006: 59).

Yeni Kentsel Siyaset Tartışmaları

Ölçek kavramının yerel siyaset çalışmalarına olan katkısını önceki başlıkta belirttik. Lakin ölçek yaklaşımı yerel siyaset analizi için tek başına yeterli bir kavram değildir. Bu durumun temelinde de ölçeğin '*...ontolojisi olan bir varlık olmaması bunun yerine sadece bir çözümleme işlevi*' niteliği taşıması gelmektedir (Bayırbağ, 2006: 56). Dolayısıyla, yeniden ölçeklenme tartışmalarını bağlama oturtacak bazı orta seviye kavramlara da ihtiyaç duyulmaktadır.

Yeni kentsel siyaset literatürü de -bu ihtiyacı karşılamaya yönelik bir kavram olarak- devletin yeniden ölçeklenmesi tartışmalarına benzer şekilde yerel siyasetin şekillenmesine yol açan iki önemli kırılmadan bahsetmektedir. Bunlardan ilki yerel siyasetin büyük ölçüde ekonomik kalkınmayı hedef edinmesi, diğeri de ulusüstü gelişmelerin yerel siyaset üzerindeki etkisinin artmasıdır (Cox, 1993; 1995). Bu noktada kentsel siyasetin 'yeni' sıfatını almasının bir anlam taşıdığı düşünülebilir. Bir başka ifadeyle şayet kentsel siyasetin 'yeni' bir formu olduğu düşünülüyorsa, eskisinin ya da geleneksel olanının ne anlama geldiği de tartışılmalıdır. Bu noktada geleneksel olan ile yeni olanı kıyaslamak, yeni kentsel siyasetin yerel siyaset tartışmalarının sınırlarını ne ölçüde genişlete(bile)ceği konusunda fikir verecektir.

Öncelikle bu çalışma geleneksel olanı Keynesci dönemde konumlandırmaktadır. Keynesci dönemde de üstünde durulması gereken ilk nokta merkez ile yerel arasındaki ilişkilerdir. Mayer'a (1994: 317) göre, Keynesci dönemde merkez ile yerel arasında eşit düzeyde bir iş bölümü bulunmaktadır. Asıl amacın ulusal kalkınmacılık olduğu bu dönemde, yerel güçler ve kentler ulusal ekonomik kalkınmanın yürütücü dinamiklerini oluşturmaktadır. Bu noktada da yerel yönetimler Keynesci refah ulus devlet (Jessop, 2002) açısından önem taşımaktadır. Yerel yönetimler bahsi geçen dönemde yerel kamusal hizmetlerin sunumunda en etkin fail olmasının yanında -dönemin sermaye birikim rejimine uygun olarak- büyük de bir işverendir (Painter, 2014: 344). Diğer yandan dönemin devlet formunun iktisadi niteliğine uygun olarak da kamusal kaynakların ülke düzeyinde yönlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Özellikle kent yöneticiliği (Harvey, 1989) devlet gücünün merkezileştiği bu dönemde yerel güçlerin merkez ile yerel arasında bir '*...iletişim kayışı*' (Brenner, 2004: 152) işlevi görmesini kolaylaştırmıştır. Yerel yönetimler, Keynesci dönemde sundukları kamusal hizmetlerden büyük ölçüde kazanç beklememiş ve yereli ilgilendiren çoğu kent siyasası yerel yönetimler tarafından yürütülmüştür (Painter, 1991: 28).

Yeni kentsel siyasetin oluşmasının koşulları Keynesci refah ulus devletinin altının oyulmasıyla (Jessop, 2004) oluşan yeni devlet formuyla mümkün hale gelmiştir. Bir önceki başlıkta üstünde durduğumuz şekliyle yarışmaya ve rekabete yatkın kentlerin inşa edilmesiyle birlikte kentlerin yerel düzeydeki işlevleri de dönüşmüştür. Böylelikle artık ulusal ekonomik kalkınma yerine köhnemiş olduğu düşünülen kent mekânlarının canlandırılması (Hall ve Hubbard, 1996: 152) önem kazanmıştır. Bu canlandırma hamlelerinin somut çıktılarını da kültür, kongre ve alışveriş merkezleri, soylulaştırma alanları, yeni yaşam merkezleri, teknokentler oluşturmaktadır (Cox, 1995: 214). Küresel şartların yerel siyasaları etkileme kapasitesine sahip olduğu bu dönemde küresel şartlarla kendini yeniden konumlandıran sermayenin yerel siyaset yapım süreçlerine daha da müdahil olması yeni kentsel siyasetin temel özelliklerinden birini oluşturmaktadır (Hall ve Hubbard, 1996: 160). Böylelikle yeni kentsel siyaset kente etki eden birçok failin bir araya geldiği, yerel yönetimlerin bu yarışmacı ve rekabetçi ortamda sermayeyi kentte tutacak düzenlemelerin önünü açtığı ve her kentin başka kentteki yerel topluluklarla rekabette bulunduğu yeni bir siyaset üretme yolu olarak düşünülebilir (Cox, 1993: 435).

Yeni kentsel siyaset tartışmalarına katkı yapacağını düşündüğümüz orta seviye olarak nitelendirilebilecek bir diğer önemli kavram da yerel girişimcilik ya da kent girişimciliğidir (Mayer, 1994; Painter, 1998). Bu kavramlar yerel ekonomik kalkınma süreçlerinde kentlerin ekonomik devinimleri nasıl sağladıklarına dair önemli ipuçları vermektedir. Yerel girişimcilik, ekonomik kalkınma için dinamo işlevi gören kentlerin yerel ekonomik kalkınmayı yerel siyasetin temel dinamiği olarak algılaması ve buna bağlı olarak kent mekânının yatırımlara açık hale getirilmesi anlamına gelmektedir (Painter, 1998: 264). Dolayısıyla, rekabetin ve yarışmanın kentler arasında baskın bir form olmasıyla birlikte kentlerin özel sektör anlayışıyla yönetilmesi gerektiği düşüncesi de kent girişimciliğinin temel nosyonlarından birini oluşturmaktadır (Leitner ve Sheppard, 1998: 286).

Yeni kentsel siyaset tartışması, yerel siyasetteki failerin konumlarının ve işlevlerinin anlamlandırılması adına önemlidir. Şayet yerel yönetimlere çoğulcu yaklaşım bağlamında özerk ve belirli bir amaca sahip, kerameti kendinden menkul bir anlam yüklenirse yerel yönetimlerin Keynesci dönemde neden daha etkin bir failken neoliberal dönemde bu etkinliklerinin görece azaldığı ve yerel gücün farklı faillerle paylaşıldığı sorusu anlamsız kalabilir. Diğer yandan yerel kamusal hizmetlerin sunumunda yerel yönetimlerin (şayet böyle bir gerçeklik varsa) neden yetersiz kaldığı sorusu da ana akım yaklaşımlarca yanıtlanmamakta ve sadece küreselleşme ya da yerelleşmeye normatif anlamlar yüklenerek bir sonuca varılabilmektedir. İşte bu noktada yeni kentsel siyaset Keynesci dönemdeki yerel siyasetin işlevsel özellikleriyle kıyaslandığı noktada, yerel yönetimlerin ve yereldeki failerin kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesiyle yerel ekonomik

kalkınma stratejileri üretmesinin nedenlerini anlamamızı kolaylaştırmaktadır. Böylece yerel yönetimlerin 'karar alma' noktasındaki başatlığının Keynesci dönem sonrasında altının oyulmasının nedeni, bu bağlamda anlam kazanmaktadır.

Kentin Mutlak Coğrafi Sınırları Ötesindeki 'Kent'

Yerel yönetimlerin yerel siyaset çalışmalarında başat konumda bulunması, Weberyana açıklamalar dâhilinde söz konusu birimlere coğrafi anlamda bir 'yönetme' alanı yaratmaktadır. Fakat bu alan siyasal alanın ontolojisi dâhilinde yerel siyaseti ulusal olanın karşısında daha düşük bir konuma yerleştirmektedir (Magnusson, 2014). Bir başka ifadeyle, modern devlet aygıtının konumlanışında yerel düzeydeki ihtiyaçların belirlenmesi ve bu ihtiyaçlara uygun şekilde yönetim birimleri oluşturulması yerel ile merkez arasında kendiliğinden bir hiyerarşi farkı yaratmaktadır. Bu hiyerarşi farkına istinaden de kentsel düzeydeki yönetim 'yerel yönetimleri' ve bu yönetim sorunsalıyla ilişkili olan siyaset de yerel siyaseti oluşturmaktadır (Magnusson, 2014: 1564).

Yerel siyaset ile ulusal siyaset arasında bu tip bir hiyerarşi yaratılması prototip Westphalia devlet formu içerisinde (Brenner, 2004: 69) görece anlamlı bulunabilir. Fakat yukarıda da belirtildiği şekliyle modern ulus devletin altının oyulmasıyla (*hollowing out*) (Jessop, 2004), yerel siyasetin mekânsal projeleri ve stratejilerinde yaşadığı dönüşümlerle, ulusal siyaset karşısında hiyerarşik olarak daha alt konumda olduğunu söylemek olanaklı değildir. İşte bu noktada, yerel yönetimlerin yerel siyaset çalışmalarında başat alınmasındaki temel sınırlayıcılık kuramsal bir baskı olarak yerel yönetimleri yukarıda da değinildiği şekliyle iki temelde konumlandırmaktadır. Bunlardan ilki, görece daha Weberyana temellere sahip olan ve yerel yönetimleri merkezi devletin vazgeçilemez dışlisi olarak gören; diğeri de yönetişimci olarak nitelendirebileceğimiz yerel yönetimleri hizmet sunma ve katılım noktasında yetersiz bulan yaklaşımlardır (Aydiner, 2015). Bir başka ifadeyle, yerel yönetimler, ister Weberyana ister çoğulcu yaklaşımlarla olsun, bir kereliğine de olsa kural koyucu bir özne olarak lanse edildiğinde, ulus devletin devamlılığı açısından korunması ya da küresel şartlara uygun rekabetçi devlet formu açısından da hantal bürokrasisinin aşılması gereken bir özne olarak konumlandırılacaktır.

Fakat ne yerellikler ne de bu yerellikleri ilgilendiren 'siyaset' yapma yolları Westphalia devlet formundaki gibi stabil değildir (Brenner, 2004). Devletin yeniden ölçeklenmesi ve yeni kentsel siyaset tartışmaları bağlamında yerele müdahil olma kapasitesine sahip bütün failler yeni konumlar almaktadır. Dolayısıyla yerel siyaset, geleneksel anlamıyla sıradan bir yönetme ya da karar alma etkinliğinden daha fazlasını temsil etmektedir. Bu noktada önemli olan ilk tartışma yeni öznelerin inşasına ilişkindir. Hoffman (2014) alana katkı sunan önemli makalesinde kenti ilgilendiren siyasetin, geleneksel olandan sıyrıldığını ve artık özne in-

şasının yerel siyasetin odak noktası olması gerektiğini vurgulamıştır. Hoffman'a göre (2014: 1581 - 1583), geleneksel siyasetten farklı olarak 1980'lerle birlikte yarışmacı ve rekabetçi kentlerin yaratılmasıyla siyaset yapma yolları âdem-i merkezileşmiştir. İşte bu noktada profesyoneller ve gönüllüler olmak üzere iki farklı özne yerel siyasetin odağında inşa edilmiştir. Profesyoneller, girişimci şehirlerin doğal bir ürünü olarak bu girişimci yolları yürütme kapasitesine sahip eğitilmiş bireylerden, gönüllüler de söz konusu girişimci ve yenilikçi yollardan doğan sorunlara çözüm aramaya istekli bireylerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, yerelde kapitalist birikim stratejilerinin gelişmesiyle girişimciliği öne çıkaran siyasaların üretimi yerel yönetim faillerinin ve bireylerin basit tercihlerinden fazlasına karşılık gelmektedir. Bir başka ifadeyle, yerel siyasetin daha girişimci, otonom, katılımcı şekilde yeni siyaset yapma yollarıyla bezenmesi aslında devlet kaynaklarının daha etkin şekilde kullanımının ve buna bağlı olarak da yerel düzeydeki etkin herhangi bir failin potansiyelinin açığa çıkarılmasıyla ilişkilidir (Hoffman, 2014: 1584).

Yerel olanın anlamının değişmesindeki bir diğer önemli unsur da güç kavramına atfedilen durumdur. Özellikle klasik çoğulcu yaklaşımlar gücün mutlaklığına gönderme yapmakta, fakat gücün ilişkisel olma durumunu gözden kaçırmaktadır. Bu bağlamda bu yaklaşımlar gücü kazanılan ya da kaybedilen bir durum olarak niteleyerek, sadece gücün elde edilmesi süreçlerine yoğunlaşmaktadır (Ward vd, 2011: 855). Bu durum yerel yönetimlerin başat alındığı çalışmalar için de geçerlidir. Yerel yönetimler gücün sadece elde edildiği ve yönetildiği bir çatışma alanı olarak tanımlandığında, failerin gücü elde etmedeki ilişkiselliği ikinci plana atılabilir. Böylelikle coğrafi ölçek başat bir duruma gelerek, belli bir mekânsal düzeyde yaşanan gerilimler ve güç mücadeleleri yerel siyasetin odağına yerleşmektedir. Lakin yerel siyaset bir sınır olarak sadece kentte meydana gelen olaylardan oluşmamakta, bunun ötesinde bir sürecin diğer bir süreci dönüştürme ve etkileme gücüyle şekillenmektedir. Bir başka ifadeyle, yerel siyaset üretim ilişkilerinin ve ağlarının, kente yapılan yatırımların ve genel anlamıyla kentleşmeye etki eden tüm iktisadi ve toplumsal gerçekliklerin bir ürünüdür (Ward vd, 2011: 857). Dolayısıyla, kentteki ilişkiselliklerin yarattığı farklı süreçler gücün sabit ve lineer şekilde ele alınmasını olanaklı kılmamaktadır. Zira gücün mutlaklığı da coğrafi olarak yerel siyasetin algılanmasında görünmez sınırlar yaratmaktadır. Bu sınırlılık, kentin topraksal (*territory*) olarak algılanmasına neden olarak coğrafi sınırlar oluşturmaktadır. Lakin kentin nerede bittiği ve yeni siyasal alanın nerede başladığı sorusu da kentin ve siyasal olanın belirlenmesindeki muğlaklıktan dolayı olanaklı değildir (Ward vd, 2011: 862).

Klasik çoğulcu yaklaşımların yerel yönetimlere kavramsal olarak yüklediği anlamın yönetme ve hükmetmeye (*to govern*) ilişkin olduğu yukarıda belirtilmişti. Bu bakış açısı, yönetimi ve siyaseti birbirinden ayırarak yönetmeyi

hizmet sunmayla ilişkilendirmekte ve böylelikle hizmetlerin yerinden sunulması etkin bir yönetme biçimi olarak tanımlanmaktadır. Yerel yönetişimi destekleyen tartışmalarda da öne çıkan unsur bu yönetme biçimiyle alakalıdır. 1960 ve 1970'lerin yerel yönetimlerinin küreselleşen dünya düzenine ayak uydurmadığı ve etkin hizmet sunmadığına dair duyulan inanç da Weberyen yönetme pratiklerinin tartışmalarını başlatmış ve 1980'ler yönetimden yönetişime geçişte yerel yönetimlerin varlık nedenini değiştirecek köklü değişimlere sahne olmuştur (Jouve, 2005: 290). Fakat kaynağı ister merkeziyetçi ister âdem-i merkeziyetçi yönetim olsun, yönetmenin nasıl sağlandığı sorusu güncelliğini korumaktadır. Zira yerel yönetimlere yönetsel bir fail olarak yüklenen anlam ideal tipe yakındır. Bu ideal tip, yönetsel fail olan bu birimlerin yönetme işlevini en etkin düzeyde sağladığına dair bir ön kabul taşımaktadır. Bu inancın neticesinde de yerel yönetimden yönetişime geçişte yaşanacak dönüşümle yönetme işlevinin sermaye ve sivil toplumla paylaşılması, yönetmeyi -tepeden inme bir anlayışın tersinde- aktörlerin kendiliğinden ve birlikte yönetmesi (Bayırbağ, 2006: 52) anlamında kullanılmaktadır. Fakat yaratıcı yıkımla birlikte (Harvey, 2007) dezavantajlı toplumsal grupların kent nezdinde çoğalması, yönetilmesi ve idare edilmesi gereken yurttaş sayısını da arttırmaktadır. Özellikle yerel kamusal hizmetlerin sunumu, imar, ulaşım, barınma gibi konularda artan sorunlar yönetme sorununun bağlamını genişletmektedir. Bir başka ifadeyle, yerel yönetimlerce neyin yönetildiği sorusu (Borraz ve Le Gales, 2010) kentlerin yüklendiği anlamın değişmesiyle birlikte önemli bir sorunsal haline gelmektedir. Örneğin kentlerde hangi grupların ve sektörlerin daha iyi yönetildiği ve kimlerin bu yönetme pratiklerinin dışında kaldığı (Le Gales, 2011: 751) yerel yönetimlerin yönetme kapasitelerinin sorgulanması adına önemlidir. Diğer yandan, sermayenin akışkanlığıyla kentlerin hareketliliğinin artması da yönetilmesi gereken popülasyonu çoğaltmaktadır (Le Gales, 2011: 752). Coğrafi ölçek açısından da daha büyük alanların yönetilmesi sorunu da yerel yönetimlerin 'yönetme' kapasitelerini etkilemekte ve yerel kamusal hizmetlerin sunumunda karşılaşılan sorunlar yönetilen alanın büyüklüğüne oranla artmaktadır (Borraz ve Le Gales, 2010: 144). Zira kentleşmiş ve kentleşmemiş alanların nasıl tasnif edileceği de ölçeksel görünümleri değişen kentler için ayrı bir bilinmezdir.

Böylelikle yerel siyasetin ne olduğundan ziyade yerel siyasetin nerede konumlandığı sorusunu sormak siyasal olan ile yerel olan arasındaki ilişkiyi ve birlikteliği (Bayırbağ, 2006: 51) anlamlandırmak adına daha önemlidir (Rodgers, Barnett ve Cochrane, 2014). Örneğin Hoffman'ın (2014) yukarıda belirttiğimiz şekliyle özne inşası üzerine yaptığı çıkarımlar, yerel siyasetin nerede konumlandığına dair önemli ipuçları vermektedir. Yerel siyasete ve bu alana müdahil olan faillere verili ve değişmez anlamlar yüklendiğinde, çalışmanın başında da belirttiğimiz üzere, yönetsel faillere kerameti kendinden menkul bir anlam yüklenmiş olunur. Dolayısıyla, öznelerin kent düzeyinde nasıl inşa edildiğine, yeni faillerin

hangi ağlar ve ilişkiler dâhilinde yerel siyaset için anlam kazandığına ve ölçeksel görünümlerin yeni failer yaratma noktasında ne tür anlamları olduğuna bakmak yerel siyaset disiplininin anlamını genişletecektir. Öyle ki, düzensiz kentleşmeyle birlikte kentin merkezi ve çevresel sınırlarını belirlemek olanak dışı kalmıştır. Bu bağlamda Young ve Keil (2011) arada kalan şehirlere (in between cities) gönderme yaparak artık geleneksel şehir ile kenar mahallenin net ayrımları olamayacağını ve bu ikisi arasında geçiş özelliği gösteren alanların önem kazandığını belirtmektedir. Dolayısıyla iç içe geçmiş birçok yapının ve failin yeni sosyo-mekânsal gerçeklikler yaratmasıyla artık yerel ve yerelin siyasal olma durumuna ilişkin net çıkarımlar yapmak mümkün görünmemektedir.

Bitirirken

Bu çalışma ana akım literatür olarak ifade edebileceğimiz çoğulcu yaklaşımların yerel siyaset çalışmalarında yerel yönetim birimlerine aşkın roller vererek yaptığı çıkarımların kapitalist devletin tarihsel süreçte yaşadığı dönüşümü anlamlandırma sürecinde bazı devamsızlıklar yarattığı ön kabulüne dayanmaktadır. Bu devamsızlığın temelinde de güç kavramına çoğulcu yaklaşım bağlamında atfedilen aşkın rol gelmektedir. Bu devamsızlıkları bir sınır olarak gören bu çalışma ekseninde, sınırları aşmak adına bazı kuramsal tartışmalara değinilmiştir. Özetle, kapitalist devletin yeniden ölçeklenmesi ve yeni kentsel siyaset tartışmalarını glokallaşme literatürüyle birlikte ele alan bu çalışma, söz konusu kuramsal tartışmalarla yerel siyasetin sınırlarının genişleyebileceğini iddia etmiştir. Böylelikle yeni ölçeksel görünümlere sahip olduğu düşünülen kentlerin artık yerel ve yerelin siyasallığına ait taşıdığı anlamların da değiştiği söylenebilir. Bir başka ifadeyle kentler modern devletin kalkınma hamlelerini gerçekleştiren sıradan dişlileri değildir. Bu durum da kente ait ekonomik ve siyasal tüm görünümleri yeniden ölçeklendirmiştir.

Her ne kadar bu çalışma yerel yönetimleri aşkınsal kabul eden çalışmalarını sınırlandırıcı bulsa da, yerel yönetimleri etkin birer fail olarak yerel siyaset çalışmaları dışında tutmak olanaklı ve mümkün değildir. Yerel yönetimler yerel siyasetin vazgeçilmez unsurlarıdır ve bu çalışmanın öne sürdüğü kuramsal ön kabuller de yerel yönetimleri yerel siyasetin ilgi alanının dışına itmemektedir. Hatta yerel yönetimlerin yerel ekonomik kalkınma hamlelerinde üstlendiği rolleri anlamak adına, yerel yönetimlerin işlevlerine bakmadan herhangi bir çıkarım yapmak da olanaklı değildir. Fakat burada önemli olan nokta yerel yönetimlerin ekonomik, siyasal ve yönetsel görünümlerinde yaşanan dönüşümlerin belli bir bağlama oturtulması gerekliliğidir. Örneğin, bir yerel yönetsel birimin coğrafi ölçeğinde yaşanan değişim ile yerel kamusal hizmetlerin sunumundaki etkinlik arasında bir ilişki bulunmaya çalışıldığında, odak noktanın sadece 'yerel kamusal hizmet sunumu' olması, coğrafi ölçeğin değişmesinin ardında yatan kalkınma hamlelerinin gözden kaçırılmasına neden olabilir. Dolayısıyla yerel yönetimleri

ilgilendiren yasal ve yönetsel dönüşümlerin iktisadi ve siyasal nedenleriyle birlikte ele alınması bağlam sorununu ortadan kaldıracaktır. Bir başka ifadeyle, yerle ve yerel yönetimlere merkezi devletten ayrı bir ontoloji yükleyen her çalışma bu sınırlandırıcılığa hapsolme tehlikesine sahiptir. Bu çalışmanın ortaya koyduğu bağlam da bu sınırı aşmaya yöneliktir.

Öyleyse yerel yönetimlerin karar alma organlarını belirleyen yerel seçimler, yerel kamusal hizmet sunumu, yerel coğrafi ölçeğin değişimi gibi yerel siyaseti ilgilendiren her konu yerel dışı faillerin incelenmesiyle anlam kazanacaktır. Çalışmanın sınırlandırıcı bulduğu nokta bahsi geçen inceleme alanlarının çalışmaya dâhil edilmesinden ziyade, bu alanların sadece yerel ölçekteki ilişkilerle anlamlandırılmaya çalışılmasıdır. Sermaye birikiminin kentlere yığılmasına, kır ve kent arasındaki sınırların muğlaklaşmasına, küresel ağların yerel düzeyde daha görünür olmasına, yerel hiyerarşilerin yeniden ölçeklenmesine gönderme yapılmadan yerel ilişkilerin anlaşılması olanaklı değildir. Bu çalışmanın düşünsel düzeydeki amacı, yukarıda tartışılan konuların yerel siyasetin sınırlarını aşma çabalarını ortaya çıkarmak olmuştur.

Kaynakça

- Akbulut, Ö. Ö. (2005). *Siyaset Yönetim İlişkisi: Kuramsal ve Eleştirel Bir Yaklaşım*. TODAİE Yayınları.
- Akbulut, Ö. Ö. (2006). Türkiye’de Kamu Yönetimini Tanımlayıcı Bir Kavram Önerisi: Ölçücülük – Ideametric. *Amme İdaresi Dergisi*, 39 (4), 159 – 193.
- Akbulut, Ö. Ö. (2007). Belediye Yönetimi Reformu: Monolitik İktidar Yapısının Güçlendirilmesi. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 16 (1), 7 - 29.
- Akbulut, Ö. Ö. (2011). Siyaset Biliminin Siyaseti. *Amme İdaresi Dergisi*, 44 (4), 1 - 32.
- Akbulut, Ö. Ö. (2014). Kapitalizm ve Uluslaşma. *Amme İdaresi Dergisi*, 47 (3), 19 - 42.
- Andrew, C., ve Goldsmith M. (1998). From Local Government to Local Governance - and Beyond?. *International Political Science Review*, 19 (2), 101 - 117.
- Aydiner, T. (2015). Liberal Bireyci ve Devlet Merkezli Yerel Yönetim Yazınına Eleştirel Bir Bakış. III. *Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Öğrenci Konferansı*, 29 - 30 Nisan, ODTÜ – Ankara. (Sözlü Bildiri)
- Bayırbağ, M. K. (2006). Ölçek Yaklaşımının Kent ve Bölgelerin Yükselişinin Açıklanmasındaki Katkıları Üzerine. *Praksis*, 15, 49-70.
- Bayırbağ, M. K. (2007). *Local Entrepreneurialism, State re-Scaling and Scalar Strategies of Representation: the case of the city of Gaziantep, Turkey*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, School of Public Policy and Administration, Carleton University.
- Borraz, O., ve Le Galès, P. (2010). Urban Governance in Europe: The Government of What?. *Pôle Sud*, 1, 137 - 151

Brenner, N. (1998). Global Cities, Glocal States: Global City Formation and State Territorial Restructuring in Contemporary Europe. *Review of International Political Economy*, 5, s. 1 - 37

Brenner, N. (2000): The Urban Question: Reflections on Henri Lefebvre, Urban Theory and The Politics of Scale. *International Journal of Urban and Regional Research*, 24 (2), 361 - 378.

Brenner, N. (2003). Glocalization as a State Spatial Strategy: Urban Entrepreneurialism and the New Politics of Uneven Development in Western Europe. Jamie Peck ve Henry Yeung (ed.). *Remaking the Global Economy: Economic-Geographical Perspectives*. Sage: London and Thousand Oaks, 197 – 215.

Brenner, N. (2004). *New State Spaces: Urban Governance and the Rescaling of Statehood*, Oxford University Press.

Brenner, N.(2001). The Limits to Scale? Methodological Reflections on Scalar Structuration. *Progress in Human Geography*, 25 (4), 591 - 614.

Castells, M. (1978). City, Class and Power. *City, Class and Power*. Macmillan Education UK, 167 - 173.

Cox, K. R. (1968). Suburbia and Voting Behavior in the London Metropolitan Area, *Annals of the Association of American Geographers*, 58 (1), 111 - 127.

Cox, K. R. (1993). The Local and the Global in the New Urban Politics: a Critical View. *Environment and Planning D: Society and Space*, 11(4), 433 - 448.

Cox, K. R. (1995). Globalisation, Competition and the Politics of Local Economic Development. *Urban Studies*, 32 (2), 213-224.

Cox, K. R. (2009). Rescaling the State in Question. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 2 (1), 107 - 121.

Dahl, R. A. (2005). *Who Governs?: Democracy and Power in an American City*. Yale University Press.

Dunleavy, P. (1980). *Urban Political Analysis*, The Macmillan Press Ltd.

Gül, H. (2013). Amerikan Federal Sisteminde Yerel Yönetimler. Murat Okçu ve Hüseyin Özgür (ed.). *Dünya'da Yerel Yönetimler, Örnekler ve Uygulamalar*, 19 - 49.

Güler, B. (1993). Yerel Yönetim Tarihine Yaklaşım Sorunu. *Amme İdaresi Dergisi*, 26 (1), 87 – 96.

Güler, B. (2013). *Yerel Yönetimler Liberal Açıklamalara Eleştirel Bir Yaklaşım*. İmge Kitabevi.

Hall, T., ve Hubbard, P. (1996). The Entrepreneurial City: New Urban Politics, New Urban Geographies?. *Progress in Human Geography*, 20 (2), 153-174.

Harding, A. (2009). The History of Community Power. Jonathan S. Davies ve David L. Imbroscio (ed.), *Theories of Urban Politics*, Second Edition, Sage Publications, Palo Alto, California, 27 - 39.

- Harvey, D. (1989). From Managerialism to Entrepreneurialism: The Transformation in Urban Governance in Late Capitalism, *Geografiska Annaler. Series B, Human Geography*, 71 (1), 3 - 17
- Harvey, D. (2007). Neoliberalism as Creative Destruction. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 6 (10), 21-44.
- Hirsch, J. (2011). *Materyalist Devlet Teorisi*, Levent Bakaç (çev.), Alan Yayınları.
- Hoffman, L. (2014). The Urban, Politics and Subject Formation. *International Journal of Urban and Regional Research*, 38 (5), 1576 – 1588.
- Jessop, B. (2002). *The Future of the Capitalist State*. Polity.
- Jessop, B. (2004). Hollowing out the Nation State and Multilevel Governance. Patricia Kennett (ed.). *A Handbook of Comparative Social Policy*, EE Publishing, 11 - 25.
- Jessop, B. (2005). *Hegemonya, Post-Fordizm ve Küreselleşme Ekseninde Kapitalist Devlet*. Betül Yazar ve Alev Özkazanç (çev.), İletişim Yayınları.
- John, P. (2009). Why Study Urban Politics?. Jonathan S. Davies ve David L. Imbroscio (ed.), *Theories of Urban Politics*, Second Edition, Sage Publications, Palo Alto, California, 17 - 24.
- Jouve, B. (2005). From Government to Urban Governance in Western Europe: A Critical Analysis. *Public Administration and Development*, 25 (4), 285-294.
- Karahanogulları, O. (2004). Fransa'da Kamu Yönetimi. Birgül Ayman Güler (ed.). *Kamu Yönetimi Ülke İncelemeleri*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Yayın No.1, 21 – 84.
- Le Galès, P. (2011). Urban Governance in Europe: What is Governed?. *The New Blackwell Companion to the City*, 747-758.
- Leitner, H., ve Sheppard, E. (1998). Economic Uncertainty, Inter-Urban Competition and the Efficacy of Entrepreneurialism. Tim Hall ve Phil Hubbard (ed.). *The Entrepreneurial City: Geographies of Politics, Regime and Representation*, 285-308.
- Magnusson, W. (2014). The Symbiosis of the Urban and the Political. *International Journal of Urban and Regional Research*, 38 (5), 1561-1575.
- Mayer, M. (1994). Post-Fordist City Politics, Ash Amin (ed.). *Post-Fordism: A Reader*, Blackwell Publishers Ltd., 316 -337.
- Özkazanç, Alev (2017). Devletin Örgütlenmesi. Yüksel Taşkın (ed.). *Siyaset Kavramlar; Kurumlar; Süreçler*, İletişim Yayınları. 139 – 170.
- Pahl, R. E. (1975). *Whose City?*, MI: University of Michigan.
- Painter, J. (1991). Regulation Theory and Local Government. *Local Government Studies*, 17 (6), s. 23 - 44.
- Painter, J. (1998). Entrepreneurs are made not Born: Learning and Urban Regimes in the Production of Entrepreneurial Cities. Tim Hall ve Phil Hubbard (ed.). *The Entrepreneurial*

City: Geographies of Politics, Regime and Representation, 259-273.

Painter, J. (2014). Local Politics, Anti-Essentialism and Economic Geography. Wills, Jane, ve Roger Lee (ed.). *Geographies of Economies*, Routledge, 344 – 374.

Palonen, Kari (2003). Four Times of Politics: Policy, Polity, Politicking and Politicization, *Alternatives: Global, Local, Political*, 28, 171 – 186.

Park, B. G. (2013). State Rescaling in Non-Western Contexts. *International Journal of Urban and Regional Research*, 37 (4), 1115-1122.

Peck, J. ve Tickell, A. (1994): Searching for a New Institutional Fix: the After-Fordist Crisis and The Global-Local Disorder. Ash Amin (ed.), *Post-Fordism: a Reader*, 280 - 315.

Pratchett, L. ve Wilson, D. (1996). Local Government Under Siege. Lawrance Pratchett ve David Wilson (ed.). *Local Democracy and Local Government*, Macmillan Education, 1 - 19

Rodgers, S., Barnett, C., ve Cochrane, A. (2014). Where is Urban Politics?. *International Journal of Urban and Regional Research*, 38 (5) , 1551-1560.

Saunders, P. (2006). *Urban Politics: A sociological Interpretation*, Routledge.

Şengül, T. (2009a). *Kentsel Çelişki ve Siyaset: Kapitalist Kentleşme Süreçlerinin Eleştirisi*, İmge Kitabevi.

Şengül, T. (2009b). Yerel Devlet Sorunu ve Yerel Devletin Dönüşümünde Yeni Eğilimler, *Praksis*, 9, 183 – 220.

Stone, C. N. (2009). Who is governed? Local Citizens and the Political Order of Cities. Jonathan S. Davies ve David L. Imbroscio (ed.), *Theories of Urban Politics*, 257-273.

Swyngedouw, E., Moulaert, F. ve Rodriguez, A. (2002). Neoliberal Urbanization in Europe: Large Scale Urban Development Projects and the New Urban Policy, *Antipode*, 34 (3), 542 – 577.

Swyngedouw, E. (1992). Territorial Organization and the Space/Technology Nexus. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 417-433.

Swyngedouw, E. (1997a). *Excluding the Other: the production of Scale and Scaled Politics*. Arnold.

Swyngedouw, E. (1997b). Neither Global nor Local: ‘Glocalization’ and the Politics of Scale. *Spaces of Globalization: Reasserting the Power of the Local*, 1, 137 - 166.

Swyngedouw, E. (2000). Authoritarian Governance, Power, and the Politics of Rescaling. *Environment and Planning D: Society and Space*, 18 (1), 63 - 76.

Swyngedouw, E. (2004). Globalisation or ‘Glocalisation’? Networks, Territories and Rescaling. *Cambridge Review of International Affairs*, 17 (1), s. 25-48.

Tekeli, İ. (2009). *Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü: 1923 – 1990*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

- Trounstone, J. (2009). All Politics is Local: The Reemergence of the Study of City Politics. *Perspectives on Politics*, 7 (3), 611-618.
- Ward, K., Imbroscio, D., Martin, D., Stone, C., Whelan, R., Miraftab, F., ve Cochrane, A. (2011). Urban Politics: an Interdisciplinary Dialogue. *International Journal of Urban and Regional Research*, 35 (4), 853 - 871.
- Wilson, W. (1961). İdarenin İncelenmesi. Nermin Abadan (çev.). *Woodrow Wilson Seçme Parçalar*, Yenilik Basımevi, İstanbul. 53 – 73.
- Yalman, G. (2012). Devlet. Gökhan Atılğan ve Atilla Aytakin (ed.). *Siyaset Bilimi Kavramlar İdeolojiler ve Disiplinlerarası İlişkiler*, Yordam Kitap, 69 - 85.
- Yetiş, M. (2006). Tocqueville ve Merkeziyetçilik Sorunu, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 61 (3), 279 - 308.
- Young, D. ve Keil, R. (2014). Locating the Urban in-between: Tracking the Urban Politics of Infrastructure in Toronto. *International Journal of Urban and Regional Research*, 38 (5), 1589 - 1608.